

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ดันทุนต่อหน่วยของงานบริการผู้ป่วยนอก ศูนย์บริการ
สาธารณสุขเทศบาลเมืองสระบุรี

ชื่อผู้เขียน นาย วรพจน์ ขาวผ่อง

ศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภรณ์	ปิณณเวลี	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สยาม	แก้ววิจิต	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. จรัสพรรณ	สงวนเสริมศรี	กรรมการ
อาจารย์ นพ. วิโรจน์	ตั้งเจริญเสถียร	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาดันทุนต่อหน่วย อัตราส่วนของดันทุนค่าแรง ค่าวัสดุและค่าลงทุน รายได้ และอัตรากារกินทุนของงานบริการผู้ป่วยนอก ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองสระบุรี ในปีงบประมาณ 2540 ทำการศึกษาแบบย้อนหลัง ในทัศนะของผู้ให้บริการเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลค่าแรง ค่าวัสดุและค่าลงทุน โดยจัดแบ่งหน่วยงานในศูนย์บริการสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ออกเป็น 3 กลุ่มหน่วยงานคือ กลุ่มหน่วยงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ กลุ่มหน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายได้ และกลุ่มหน่วยงานบริการผู้ป่วยหาดันทุนโดยตรงของทุกกลุ่มหน่วยงาน และจัดสรรดันทุนโดยตรงของกลุ่มหน่วยงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และกลุ่มหน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายได้ ให้เป็นดันทุนทางอ้อมของกลุ่มหน่วยงานบริการผู้ป่วย โดยวิธีสมการเส้นตรง (Simultaneous Equation Method)

ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานบริการผู้ป่วยนอกศูนย์ 1, ศูนย์ 2 และทันตกรรม มีดันทุนต่อหน่วยเท่ากับ 216.82, 390.29 และ 350.52 บาท/ครั้ง ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยดันทุนต่อหน่วยของงานบริการผู้ป่วยนอกทั้งหมดเท่ากับ 245.90 บาท/ครั้ง เป็นดันทุนในส่วนที่เรียกเก็บได้ร้อยละ 52.27 และส่วนที่เรียกเก็บไม่ได้ร้อยละ 47.73 อัตราส่วนดันทุนค่าแรงต่อดันทุนค่าวัสดุต่อดันทุนค่าลงทุนเท่ากับ 3.47 : 2.67 : 1 ในภาพรวมดันทุนของศูนย์บริการสาธารณสุข ในกลุ่มหน่วยงานที่ไม่ก่อให้เกิด

รายได้ และกลุ่มหน่วยงานบริการผู้ป่วยนอก มีต้นทุนค่าแรงสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 75.69 และ 74.02 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มหน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายได้มีต้นทุนค่าวัสดุสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 75.17

ในช่วงเวลาเดียวกันศูนย์บริการสาธารณสุข มีรายได้สุทธิจากการให้บริการผู้ป่วยนอกทั้งสิ้น 4,318,426.00 บาท จากรายได้ที่เรียกเก็บ 4,691,929.00 บาท คิดเป็นรายได้สุทธิต่อหน่วยเฉลี่ยเท่ากับ 218.22 บาท/ครั้ง มีอัตราการคืนทุนของต้นทุนทั้งหมด จากรายได้ที่เรียกเก็บ และจากรายได้สุทธิเท่ากับร้อยละ 96.42 และ 88.75 อัตราการคืนทุนของต้นทุนดำเนินการ จากรายได้ที่เรียกเก็บ และจากรายได้สุทธิเท่ากับร้อยละ 110.47 และ 101.68 อัตราการคืนทุนของต้นทุนดำเนินการเฉพาะค่าวัสดุ จากรายได้ที่เรียกเก็บ และจากรายได้สุทธิเท่ากับร้อยละ 244.09 และ 224.66

การศึกษาครั้งนี้มีข้อสรุปว่า ต้นทุนค่าแรงมีอิทธิพลสูงสุดต่อต้นทุนรวมทั้งหมดของศูนย์บริการสาธารณสุข และแนวทางในการลดต้นทุนต่อหน่วยของศูนย์บริการสาธารณสุข ที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติมี 2 แนวทางคือ การลดต้นทุนค่าวัสดุ และเพิ่มศักยภาพการบริการ นอกจากนี้เทศบาลเมืองสระบุรี ควรจะจัดสรรงบประมาณค่ายาและเวชภัณฑ์ ให้ศูนย์บริการสาธารณสุขโดยตรง เพื่อให้ศูนย์บริการสาธารณสุข เรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลกับผู้ป่วยไม่สูงเกินความเป็นจริง เนื่องจากค่ารักษาพยาบาลที่เรียกเก็บอยู่ในปัจจุบันมีอัตราค่อนข้างสูง

Independent Study Title **Unit Cost of Out-Patient Services at Saraburi Municipality Health Service Center**

Author **Mr. Woraphot Kaophong**

Master of Public Health

Examining Committee

Asst. Prof. Waraporn	Pannavalee	Chairman
Asst. Prof. Dr. Sayam	Kaewvichit	Member
Assoc. Prof. Dr. Jaratbhan	Sanguansermisri	Member
Lecturer Dr. Viroj	Tangcharoensathien, M.D.	Member

Abstract

The purpose of this study was to determine the cost structure, unit cost, revenue and cost recovery of the out-patient service unit, Saraburi municipality health service center, for the fiscal year of 1997. A retrospective study, from the provider viewpoint, was performed by using the data collection forms for labour cost, material cost and capital depreciation cost. Each unit of health service center and related section were classified to be a cost center according to the three categories; non-revenue producing cost center (NRPCC), revenue producing cost center (RPCC) and patient service (PS). The total direct cost of the non-revenue producing cost center and revenue producing cost center were determined and, then, were finally allocated to the patient service cost center by using Simultaneous Equation method.

The result showed that the unit cost of the out-patient service unit 1, 2 and dental service were 216.82, 390.29 and 350.52 bahts per visit, respectively. The average unit cost of out-patient service was 245.90 bahts per visit, which comprised of routine

service cost, i.e. the cost that the health service center is responsible, and medical care cost, i.e. the cost that the patients have to be responsible, of 47.73 and 52.27 percent, respectively. The ratio of labour cost : material cost : capital cost of the health service center was 3.47 : 2.67 : 1. It was found that NRPCC and PS (OPD) were labour intensive as labour cost took up 75.69 and 74.02 percent respectively, material cost was the major share, 75.17 percent a more RPCC.

Net revenue of the out-patient service unit was 4,318,426.00 bahts, down from the accrual revenue of 4,691,929.00 bahts. The average net revenue was 218.22 bahts per visit. The accrual and net full cost recovery was 96.42 and 88.75 percent, respectively. Accrual and net operating cost recovery was 110.47 and 101.68 percent, respectively. Accrual and net material cost recovery was 244.09 and 224.66 percent, respectively.

In conclusion, the total cost was mainly affected by the labour cost. The feasible reduction of the unit cost of the health service center was proposed, for example to reduce the material cost or to increase service capacity. In addition, Saraburi municipality should allocate budget for drug and medical supply to the health service center so that the patients will not over charged since the user-charge rate was already quite high.